

Τυχαίως διάβασα το προς Ρωμανόν γράμμα σας - χωρίς μάλιστα αυτός να έχει γνώσιν τούτου και εθεώρησα έτσι σαν καθήκον μου να αποστείλω αυτήν την επιστολήν.

Δεν πιστεύω να με παρεξηγήσετε. Ἄλλωστε δεχόμεθα τα εν αὐτῷ χαιρετίσματά σας, τα οποία και ανταποδίδομεν. Θα ἤθελα ὅμως με ὅλον το θάρρος του συναθλητοῦ εἰς τον ωραῖον και ιδανικόν αὐτόν αγώνα που διεξαγάγομεν να σας πω μερικά πράγματα.

Ὅλοι μας περνούμεν δύσκολες στιγμές γεμάτες ἀπό αντιξοότητες. Ὅλοι μας υποφέρομεν και σωματικά και ψυχικά.

Ὅλοι μας αντιμετωπίζομεν προβλήματα που πολλές φορές εἶναι ὑπέρτερα των δυνάμεών μας. Ὅλοι μας ἀκόμη εἶχαμε ὑπ' ὄφιν μας ὅτι θα περπατήσουμε αὐτά τα μονοπάτια.

Ποια εἶναι ὅμως ἡ δύναμις εκείνη που μας κάμνει να προχωροῦμε μπροστά ἀλύγιστοι; Δεν εἶναι ἡ πίστις στο δίκαιον του αγώνα μας, ἡ πίστη πως στο τέλος δεν μπορεῖ παρά να λευτερώσουμε το νησί μας.

Εἶναι τόσο μεγάλο το ιδανικό μας αὐτό, ὥστε να μας κάνει να υπομένουμε καρτερικά τα πάντα.

Βέβαια δεν εἴμαστε και υπεράνθρωποι. Εἶναι στιγμές που κάθε ἄνθρωπος λυγίζει. Αλοῖμονο ὅμως σ' αὐτόν που θα ἀφίσει τον εαυτό του να παρασυρθεῖ στην ἀπελπισία και το ψυχικό μαρασμό και να γκρεμιστεῖ σ' ερείπια.

Θα θερίσει τον ὄλεθρο. Και θα καταντήσει το κορμί του ἀντί για περήφανο φρούριο μιας ψυχῆς αξιοθρήνητο κιβούρι της. Γι αὐτό θάθελα να τους πω. Σταθεῖτε περήφανοι ἀντίκρου στις ἀντιξοότητες. Ὅταν προ πάντως ἡ συνείδησή σας εἶναι ἡσυχῆ. Τίποτε ας μη μας κλονίσει, μη σκύψετε μπροστά σε τίποτε.

Ὅσο κι' αν πιστεύεται πως εἶναι ἀδικο σε κατηγορίες που της δίδουν. Ὅσο κι αν αὐτό - δικαιολογημένα ἄλλωστε σας πληγώνει. Ὅσο κι αν προέρχονται ἀπό πρόσωπα που κατὰ βάθος και παρ' ὅλα τα γινόμενα πιστεύω σας εἶναι ἀκόμη ἀγαπητά. Και φαίνεται καθαρά στο γράμμα σας. Σας οφείλω ἀκόμη μια ἐξήγηση ἢ δικαιολογία, ὅπως θέλετε πάρτε το. Γιατί με τόνο, τέτοιας μορφῆς σας γράφω ὅλα αὐτά;

Ὅταν μας ἀποχαιρετούσατε ἄκουσα ἀπό τα χεῖλη σας, την πιο ὄμορφη, την πιο ευγενική και την ποιότερο ποθητή ευχή που μπορεῖ να χαρίσει ἕνας σ' ἕνα αγωνιστή. Ἦταν ἡ πιο ταιριαστή που μπορεῖ να χαρίσει μια Ἑλληνική ψυχή. Και τη χάρηκα πολύ. Πιο πολύ γιατί δεν την εἶχα ἀκούσει ἀπό κανένα ἄλλο στόμα. Γι αὐτό και μου ἐμεινε χαραγμένη στη ψυχή με μια βαθειά ευχαρίστηση.

Να γιατί λυπήθηκα ὅταν εἶδα τα περήφανα χεῖλη που πρόφεραν την Ἑλληνικώτατη εκείνη ευχή, να στεναῖζουν τώρα για αἰτίες μάλλον ἐπιπόλαιες. Να γιατί σας γράφω και κάπως αυστηρά.

Πιστεύω να με νοιώσετε και να καταλάβετε.

Ὁ Ρωμανός και τ' ἄλλα παιδιὰ εἶναι ὅλοι καλά. Θα του στείλω το γράμμα σας το συντομότερον.

Σε σένα τη ψυχή μου έχω χαρίσει  
Σε σένα τη καρδιά μου έχω αφήσει  
Σε σένα ο λογισμός μου πάντα με φέρνει  
Σε σένα ώ ναι σε σένα πάντα με σέρνει.

Σε σένα ναι

Γιατί η όψη σου η αγγελική μ' έχει σκλαβώσει  
Γιατί η ματιά σου η γλυκειά μ' έχει τυφλώσει  
Και με τα μάτια της ψυχής εσένα βλέπω  
όπου το λογισμό μου κι' αν το φέρω.

Τι κι' αν μακριά σου βρίσκομαι  
και τα μενεξεδένια τα μαλλιά σου δεν τα βλέπω  
Τι κι' αν δεν μπορώ μέσα στα χέρια μου  
Να τάχω και γλυκά να τα χαϊδεύω.

Τι κι' αν γλυκά με άλλους χαμογελάς  
Και η πονεμένη μου καρδιά λυπάται  
γιατί μ' εσένα δεν μπορεί να γελά  
γιατί μαζί σου δεν μπορεί να κοιμάται.

Ω τέρας αγγελόμορφο!  
Ως πότε θα μου βασανίζεις την  
καρδιά. Σε μισώ, σε μισώ με όλη  
της ψυχής μου τη δύναμη και όμως  
νοιώθω πως το μίσος αυτό,  
που μοιάζει μ' ένα κρατήρα  
έτοιμο να εκγραφεί, δεν είναι τίποτε  
άλλο παρά η πιο μεγάλη  
απόδειξη της πιο μεγάλης αγάπης.  
Μήπως προσπαθώ να σταθώ ψηλά  
με το να σε περιφρονώ, ή σου  
δείχνω την αγάπη μου με το να  
προσπαθώ να στέκομαι ψηλά.

.....

Ένα πουλάκι κάθισε  
στην τριανταφυλιά  
κι' είπε και τραγούδησε  
με γλυκιιά λαλιά.

Βραδάκι ήτανε ωραίο  
Πορφυρένιος δροσερός  
ήτανε κι' ο ουρανός  
ο μυρωδιαμαντοπλουμισμένος.

Και το τραγούδι 'τανε  
τρανά μελωδικό  
και στην ψυχή μας έφτανε  
υπέροχα γλυκό.

Γιατί 'τανε τραγούδι  
αγάπης τρυφερής  
Γιατί 'τανε τραγούδι  
αγάπης ξωτικής.

Μέσα στην παραζάλη της ζωής, μέσα στα βάσανα και  
τες χαρές, μέσα στες λύπες και πάνω από την προσωρι-  
νότητα υψώνεται η μοιραία γυναίκα που αφήνει βαθειά  
τα ίχνη της στην καρδιά που γοητεύτηκε απ' τη  
σαγήνειά της κι' ένοιωσε μεταλλική τη φωνή της  
ν' αντηχά βροντερά μέσα του και μαγική τη ματιά  
της να σκορπά στο είναι του την αληθινή αγνότητα  
του παντοδύναμου θεϊκού μεγαλείου της Αγάπης.

Πονεμένη η καρδιά ζητά την ανάπαυση πλάϊ στο αιθέριο  
εκείνο πλάσμα που δεν είναι τίποτε άλλο παρά το  
συμπλήρωμα της δικής του ύπαρξης.

Ω αληθινή αγάπη. Ω κόρη που ενσαρκώνεις την μεγαλύ-  
τερη' δύναμη της φύσης κι' εμπνέεις την υπέρτατη  
ανωτερότητα στην ψυχή που νοιώθει πως είσαι δική  
του. Ω αγνή αγάπη. Οι ουρανοί δε σε χωρούν και  
τα πουλιά δεν έχουν τη δύναμη να σε τραγουδήσουν,  
τα λουλούδια δεν μπορούν να σε στολίσουν και κανένα-  
κανένα δεν σ' εξυπηρετεί, αν και όλα εργάζονται  
για σένα.

Μονάχα η ψυχή σε νοιώθει να πάλλεις μεγαλόπρεπα  
μέσα της· μονάχα αυτή έχει τη δύναμη να σκιρτήσει για  
σένα, να πονέσει πονέσει μαρτυρικά και να λαχταρίσει  
σπασμωδικά, να ανυψωθεί στην αιωνιότητα και να  
συρτεί στην μηδαμινότητα, γιατί ω ναι μονάχα αυτή  
σε νοιώθει να πάλλεις μεγαλόπρεπα μέσα της, μονάχα  
αυτή έχει τη δύναμη να σκιρτήσει για σένα.

Ω τέλειο συμπλήρωμα της φύσης, ω μυσταγωγή ιερουργία  
της μοναδικής ανωτερότητας, πόσο είσαι μέσα στη  
φύση και πόσο παραμορφωμένη κατάντησες στες ψυχές  
των ανθρώπων που - ω ναι είναι αλήθεια - θαύμασαν  
την Αφροδίτη και δημιούργησαν τον Άδωνιν.

Κυριάκος  
4/8/46.

Πιστεύω στην ανθρώπινη τη θέληση που θαύματα μεγάλα  
μπορεί να κάμει.

Θαυμάζω την αλάνθαστη εκείνη δύναμη που άγρυπνη  
θα με οδηγά ναμαι τακτικός στη ζωή, να ξυπνάς  
γρήγορα το πρωί, και μαζί με το ξύπνημα να ζωντανεύω  
μέσα μου την ευθυμία, την όρεξη την υγεία, την  
χαρά, τη ζωή.

Ιανουάριος 46.

Κ. Χρ. Μάτσης.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ

Θέλω να γράψω τη λέξη αυτή  
και μ' ένα περιστέρι να σου την στείλω.  
Κι' όμως δεν γράφεται γιατί είναι βαθειά  
χαραγμένη στην καρδιά και δύσκολα  
θα ξεγραφτεί.  
Ω ναι! Είσαι η μοιραία γυναίκα  
την οποίαν πόθησα πραγματικά.

Σαν αγγελούδι ολόλευκο σε βλέπω  
να απαλοπροβάλλεις  
όταν κλείοντας τα μάτια σε αντικρίζω  
με της ψυχής τους φακούς  
ολοζώντανη να περνάς για να χαράξεις τη μορφή σου  
ακαίρια στη ζωή μου.  
Και..... και.....  
Κι' ακούω την μιλιτιά σου την ασημένια και  
και προσπαθώ να ξεχωρίσω μονάχα  
μια λέξη, ν' αντηχά, εκείνη την  
ίδια που κι' από τα βάθη της δικής μου καρδιάς  
βροντερά κι' αναλλοίωτα ψέλνεται ύμνος αγάπης ξωτικής  
Σ' αγαπώ.

σώμα αγγελικό.  
πόδια αγαματένια,  
μάτια λαχταριστά,  
χειλάκια ολοκόκκινα,  
μάγουλα τορνευτά,  
μορφή γλυκειά,  
υπέροχη,  
άφθαστη,  
ιδανική.

Ἦθελα νάμουν αεράκι δροσερό για να γλιστρήσω  
απαλά και σα σε μια ανοιξιιάτικη βραδιά, να χαϊδέψω  
λαχταριστά τα μάγουλά σου τα ροδοκόκκινα και ν'  
αναπετάσω κυμματόπλαστα τες πλεξούδες των μαλιών  
σου που κόσμους ονειρευτούς μοιάζουν.

Κι' όμως είμαι φωτιά, και καίει πύρινα μέσα μου  
ένα καμίνι-πάθος και μου λιώνει τα σωθικά και  
κάμνει την καρδιά μου ν' αργοσαλεύει και το μυαλό  
να σπαρταρά μαρτυρικά. Και μέσα από τον πόνο  
της ψυχής, μέσα απ' της καρδιάς την αγωνία την  
τρομερή μια γλώσσα αργοσαλεύει και μια λεξούλα  
σιγανεβαίνει.

"Χρυσή μου σ' αγαπώ".

Ω νάι γλυκειά μου κόρη, αγγελικό πλασματάκι, φως.....  
Σ' αγαπώ. Σ' αγαπώ μ' όλη τη δύναμη της ψυχής  
μου. Σ' αγαπώ τρελλά.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΗΤΤΗ



Γυναίκα -

Παπᾶς - Χρήματα

Παναϋριν - Διασκεδάσεις

Ένας νεκρός. Και που θα πάει. Στο Θεό. Και τι θα τον κάνει. Να θα ανοίξει το μεγάλο δεφτέρι. Θα πάρει τη ζυγαριά και θα βάλει από τη μια τα..... κι' όποια βαρέσουν. Αν τα καλά στον Παρ.... Κόλαση. Μα τι είναι αυτή. Να βασανιστήρια πίσσα.... Μα φίλε μου θέλετε χειρότερη κόλαση από αυτή. Εμείς τουλάχιστον στον καιρό μας πιστεύουμε πως η ψυχή του ανθρ. τελειοποιείται ύστερα από το θάνατο. Έπειτα θα βράζει στην πίσσα. Μα ποιο η ψυχή ή το σώμα. Θάνε η ψυχή γιατί το σώμα μένει.

Ένας γέρος λέει. Η δική μου Θρ. ελεημοσύνη Αγάπη - Ποιος την κάμνει.

Η χειρότερη, θρησκεία από όσες <sup>είδε</sup> ~~είσατε~~ ως τώρα ο κόσμος δεν είναι η ειδωλολατρεία, όπως νομίζουν οι περισσότεροι. Είναι ο δικός μας Χριστιανισμός, ο Χριστιανισμός, τους παπάδες και τους καλόγηρους κ.....

Άθεος

Ειδωλολάτρης δεν είναι εκείνος που δεν πιστεύει στο δικό μας Θεό. Πραγματικά Άθεος είναι εκείνος που τον πιστεύει όπως των νοιώθει σήμερα ο λαός..

Ένα σκουλήκι ξεπρόβαλε το κεφάλι από την υγρή του τρύπα.

Του ήλιου το λαμπερό το φως άπλετα τον φώτισε. Και φοβήθηκε το ζωγόνο το φως, σκοτείνιασε το μυαλό του, θόλωσαν τα μάτια του.

Προτίμησε χίλιες φορές τη μούχλα, της σάπιας του φωλιάς, προτίμησε να σέρνεται στην λάσπη και να ζει στο σκοτάδι, γιατί φοβόταν το φως,

Το σκουλήκι ήταν ο άνθρωπος και το φως ήταν η Αλήθεια.

Μέσα του σαλεύουν τα ανθρωπιστικά ιδεώδη τα οποία εξωτερικεύονται κατά θαυμάσιον τρόπον στα ποιήματά του.

Πιο βαθειά όμως πάλλουν μέσα του τα ηθικά κυρήγματα, τα δε περισσότερα των ποιημάτων του δεν είναι παρά υποθήκαι προς την νεολαίαν.

Μέσα από αυτά κάθε ένας, μικρός ή μεγάλος δύναται να αντλήσει.....

χαροπάλεψε στη ζωή, ένοιωσε βαθειά τον πόνο της στέρησης, πόνο που δυστυχώς διακατέχει τας καρδίας των χωρικών μας....

Έζησε .....

Είδα

και τραγούδησε.

Η πέννα του αντιγράφει πάνω στο χαρτί την αληθινή πραγματικότητα,.....

Η Κύπρος είναι δικαίως υπερήφανη.....

Πλάι στον Λιπέρτη στέκεται ένας άλλος φωτεινός καθρέπτης της Κυπρ....

Ο ένας ενισχύει και ενδυναμώνει τον άλλον, και οι δυο μαζί τιμούν την Κυπριακήν Ξεπερνούν τα σύνορα της μικρής μας πατρίδας και

στην μεγάλη μας Ελλάδα διαλαλώντας μαζί με τα βουνά, και τους κάμπους μας, μαζί με τες πολυστέναχτες ακρογιαλιές του νησιού του Ευαγόρα, πως η Αφροδίτη δεν πέθανε, ζει ολοζώντανη στην Κυπριακή ψυχή, πως σε.....

Και πως ένα είναι το αίσθημα που διακατέχει όλους μας.

Να δούμε ελεύθερη...

Πάνω στο μουχλιασμένο στρώμα που βρώμα μόνο ανέδιδε ένας άρρωστος ψυχομαχούσε. Θόλωσαν τα μάτια του και μόνο σκότος έβλεπε. Και όμως ήταν μεσημέρι. Γύρω γνωστοί και φίλοι κλαίνε: Με πονετικές ματιές οι γρηούλες τον αντικρύζουν πριν από το μεγάλο του ταξίδι. Και είναι απαρηγόρητες όλες.

Στες ύστερες του τες στιγμές ο μελλοθάνατος ζώρηφε απότομα. Κι' άνοιξαν τα μάτια του και δούλεφε το λογικό του και μίλησε το στόμα του.

Δεν θέλω πια να ζητιανεύω. Φύγετε. Φύγετε αμέσως. Φύγε συ που νύχτες παραμόνευες για να κτυπήσεις, φύγε, και συ που φεύτικα μαρτύρησες για να κλειστώ στην φυλακή και να γλυτώσει ο άντρας σου, φύγε και συ που στον κόσμο διαλαλούσες πως φύγε, μάνα, συ που με γέννησες, απομακρύσου και συ πατέρα.

Θέλω να πεθάνω ήσυχος.

Γιε μου σπαρτατιστά μίλησε η καυμένη η μάνα. Γιε μου συγχώρα μας για να σώσεις την ψυχή σου.

Η ψυχή μου, είπε με βαρειά μισοσβησμένη φωνή ο μελλοθάνατος είναι χαμένη. Ούτε και θέλω να σωθεί.

Γιε μου.....

Μάνα μου σκληρή. Με τυρράνησες τόσο πολύ στον κόσμο.

Άσε με ν' αναπαφτώ τις ύστερές μου τες στιγμές.

Κι' έκλεισε τα μάτια του κι' έγειρε το κεφάλι.

Η ζωή σιγόσβηνε η σκέψη λιγότεβε, το μυαλό σιγοδούλευε. Το σκοτάδι απλωνόταν πυκνότερο. Το φως χανόταν παντοτινά και το .....

μέλλον μέσα απ' το σκοτάδι και πάλιν γενιότανε.

Κυριάκος.

4

Βαρέθηκε πια στον παράδεισο. Πόσο καιρό να καλοπερνά. Πεθύμησε την ευχάριστη περιπέτεια. Το σκέφτηκε και τόκαμε. Την άλλη μέρα, χωρίς να τον πάρει χαπάρι κανένας, ξέφυγε του Θεού και κατέβηκε στη γη: κατέβηκε για να δει κατά πόσο άλλαξαν τα μυαλά των ανθρώπων.

Ήταν Σαββάτο βράδυ. Ξένος αυτός πήγε και κάθησε στην ταβέρνα του χωριού. Δεν πρόφτασε να καλοκαταλάβει που βρισκότανε όταν άκουσε ένα ήχο σαν δυνατού κουδουνιού.

Όλοι σηκώθηκαν τότε, ενώσανε τα τρία δάχτυλα σε πυραμίδα και τα φέρανε πρώτα στο μέτωπο, ύστερα.....

Παραξενεύτηκε πολύ. Ρώτησε και φανταστείτε την έκπληξή του σαν του εξηγήσανε την σημασία αυτών που έκαναν.

Μη με κοροϊδεύεται τους είπε. Εμείς στον καιρό μας πιστεύαμε και μεις σε θεούς πολλούς, μα τέτοιες σαχλαμάρες δεν κάναμε.

Ένας γέρος, φανατικά θρήσκος νευρίασε κι' άρχισε να.....

"Δεν ντρέπεσαι τούπε, να υβρίζεις το μεγαλοδύναμο. Δεν το ξαίρεις πως μπορεί να ρίξη ότι ώρα θέλει λαμπρό και να σε κάφει.

-----

Ο Ξένος ήταν γαλήνιος την όψη.

Όστε ο δικός σας ο Θεός είναι μεγαλοδύναμος, παντογνώστης και αθάνατος.....

(Τέτοιοι ήταν και οι δικοί μας θεοί, ο Δίας

Τώρα δε μου λες ξέρω, είσαι ευτυχισμένος. Όχι. Τότε γιατί δεν σε κάμνει ο Παντοδύναμος, τουναντίον σε τυρρανεί.... Γιατί σε έκαμε έτσι; Για να βασανίζεσαι....

Ω. Τον άθεο, φώναξε ο γέρος. Γιατί μας έκαμε έτσι. Ναι να σου πω. Μας έκαμε για να δει αν είμαστε άξιοι και καλοί άνθρωποι.

Μα συγνώμη τον διέκοψε ο Ξένος. Ο δικός σας Θεός δεν είναι παντογνώστης. Δεν είπες πως τα ξέρει όλα.....

Εκείνη τη στιγμή σηκώθηκαν όλοι. Σηκώθηκε κι' ο Ξένος μαζί τους. Είδε ένα άνθρωπο με μαύρα ρούχα, σαν επανωφόρι και με μακριά μαλλιά, μ' ένα κυλινδρικό σκούφο στο κεφάλι. Στο αντίκρουσμά του όλοι έσκυβαν ταπεινά. Φαντάστηκε πως ήταν κανένας μεγάλος αξιωματούχος. Και ρώτησε. Φανταστείτε την έκπληξή του και τη χαρά του μαζί. Ω είπε πραγματικά σέβονται τον .... Και μεις έτσι σεβόμαστε τους γέρους και τους δασκάλους.

Όλοι πήγαν πίσω από αυτό το σεβάσμιο γέρο και μπήκαν σ' ένα ωραία στολισμένο, με χρωματιστές..... αρχοντόσπιτο. Ο ξένος που ακολούθησε κι' αυτός φαντάστηκε πως βρισκότανε μέσα στο βασιλικό παλάτι. Και φανταστείτε την έκπληξή του όταν του είπαν πως είναι το σπίτι του Θεού.....

Άλλοι να δυστυχούν.....

Ύστερα ο γέρος άρχισε να φωνάζει κάτι παράξενα λόγια από τα οποία δεν καταλάβαινε γρη. Άρπαξε τες πιο κάτω φράσεις και ρώτησε τον διπλανό του να του τες εξηγήσει. με θυμόν

ότι μεθ' υμών ο Θεός

Να κάμνουμεν ότι λαλεί γιατί είναι θυμωμένος ο Θεός, του είπε με χαρακτηριστικά πιστευτό ύφος ο εξηγητής, που καμάρωνε ήδη.

Μα καλάν, άκουσε τι λέει. τούπε ο ξένος.

Αγαπάτε αλλήλους. Ποιος είπε αυτά τα λόγια.

Ο Θεός. Και τ' άλλα πριν. Και κείνα ο Θεός.

Ύστερα (ευλογία, απόλυση.....

θυμίαμα. (για να ξιππάζει τες μούγιες).

Την ώρα που έβγαιναν από το πλουσιόσπιτο εκείνο ο σεβάσμιος γέρος κάτι τους έδινε, που τώτρωναν. Πλησίασε να πάρει και κείνος. Πήρε το κομμάτι το φωμί, μα ο σεβάσμιος γέρος τον κράτησε από το χέρι. Εκείνος τάχασε, μα δεν κατάλαβε τίποτα. Είδε μόνο ένα δίσκο με χρήματα μα...

Μείνε εδώ τούπε, ο παπάς.

Χωρίς να μπορεί να κάμει αλλοιώς κάθησε και περίμενε.

Ξαφνικά το μάτι του έπεσε σε μια γυναίκα με κάτι στο χέρι. Την είδε να τα.....

Τι είναι αυτά, τη ρώτησε.

Αγιασμός για να γιάνει το παιδί του είπε. Ο ξένος έβαλε κάτι χαχανητά που τράνταζε η εκκλησιά.

Όλοι γύρισαν και τον κοίταξαν νευρισμένοι.

Εκείνος άρχισε να χορεύει..... (Περιγραφή από τους τραγούς).

Εκείνοι γελούσαν τώρα με τη σειρά τους. Ποιος γελούσε περισσότερο δεν ξέρουμε. Μα ξέρουμε πως γελούσαν. Ο ξένος όμως δε νευρίασε. Μόνο γύρισε και τους είπε.

Είμαι Αρχαίος Αθηναίος. Και μεις τον καιρό μας έτσι λατρεύαμε το Θεό μας.....

Και με τα πέντε δάκτυλα του χεριού του σαν πυραμίδα πήγε κάτι να κάμει...

Εκείνοι νόμισαν πως ήθελε να κάμει το σταυρό του. Και θέλησαν να του εξηγήσουν.

Τρία δάχτυλα. Ο Θεός ο Υιός και το Άγιον Πνεύμα.  
Μονάς αδιαίρετη και αχώριστη.

Οι τρεις ξένοι βάλανε πιο δυνατά χαχανητά. Αλλά  
ένας σκέφτηκε. Μα δεν καταλάβω. Για βλάκας είμαι  
για έξυπνος. Τρεις, ένας. Μα για τρεις για ένας.  
για δυο.....

Μυστήριο.....

Την άλλη μέρα όλοι στο χωριό μιλούσαν για τους  
τρεις ξένους.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ

Σας ευχαριστώ για τις ευχές σας. Αντεύχομαι πάσαν ευτυχίαν δι' υμάς και στην οικογένειάν σας, επί τω ανατείλαντι νέον έτος.

Σχετικώς με τα μοσχεύματα ροδιάς γράφετέ μου παρακαλώ πόσα θα χρειαστείτε υπολογίζοντας αποστάσεις φυτεύσεως 12-15 πόδια κατά ρομβικόν σύστημα ή καλύτερα γράφετέ μου την προς κάλυψιν έκτασιν να υπολογίσω εγώ τα χρειασθησόμενα φυτά.

Κυριάκος.

Κούκλια (Αμμοχώστου 3/1/55)

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ



Είναι γεγονός αναμφισβήτητον ότι ο άνθρωπος περικλείει μέσα του μίαν τεραστίαν δύναμιν, το πνεύμα.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητον ότι το πνεύμα αυτό είναι εκείνο που υπεκείνει και ενέπνεε ένα Σωκράτη ένα Βούδαν, ένα Πλάτωνα, ένα Χριστόν και όλας τας μεγάλας διανοίας.

Αλλά το πνεύμα αυτό, η δύναμις είναι καλύτερα να πούμε μένει εις τους περισσοτέρους ανεκμετάλλευτος. Είναι η βενζίνη ήτις χρειάζεται τον σπινθήρα διά να ανάψει. Και ο σπινθήρ αυτός είναι η γνώσις της δύναμεως.

Ας του δώσωμεν το σπινθήρα για να ανάψει.

Και τότε θα μεγαλοουργήσωμεν.

Κυριάκος  
28/5/45

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ

Παράξενο το μίλημα των λουλουδιών που σπέρνουνε στους τάφους.  
Λουλούδια πας στο μνήμα των  
να σπείρεις θέλεις τώρα  
που των ιδεών το άνθισμα  
θάφτηκε μέσ' το χώμα;

---

Σπείρε τα.

Πιο δυνατά θα πεταχτούν  
και πιο όμορφα θα λάμπουν  
σαν απ' το χέρι σου κυρά  
καλή φροντίδα θάβρουν

---

Κι' όσο φουντώνει η φυλωσιά  
και πιο πολύ φυτρώνει  
τόσο και πιο πολύ βαθειά  
η ρίζα των θ' απλώνει.

---

Ώσπου να φτάσει στο κορμί  
κάτω που θα σαπίζει  
πιο περισσά για να τραφεί  
και πιο πολύ ν' ανθίζει.

---

Κι ἀπὸ τ' ἀμάραντα τα λούλουδα  
κι ἀπὸ τα μαραμένα  
στεφάνι πας στο μνήμα της  
θα πλέξω παληκάρια.

Ἔχουν κι αὐτὰ την ευωδιά  
ἔχουν και αὐτὰ τη χάρη  
Μοιάζουνε με τα θρύφαλα  
που στα ερείπια βρίσκεις  
σα θύμηση και σαν παλμὸ  
δροσοσταλίδα του ὁμορφου.

Κυνηγητὲς σταθήκατε ὦ ἀθάνατοι  
και των ἀμαράντων  
κι αὐτῶν που μάρναν, στου δυνατοῦ  
τα χέρια  
και κάποιοι αἶμα ζήτησαν για να θεριέψουν πάλι  
κι ἀπὸ τη σκιά ξεφεύγοντας  
που σα βραχνὰς τα πνίγει  
να ξανανθήσουν θελήσανε  
κάποιων ἡλιων κάλλη

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ

Η θρησκεία δεν είναι τίποτε άλλο παρά ηθικές αρχές. Και για να καταλάβει τες ηθικές αρχές ο αγράμματος λαός δεν έπρεπε να τις πάρει μόνο θεωρίες. Έπρεπε να τες έχει μπροστά του εφαρμοσμένες.

Όλες οι θρησκείες αυτό κατάβαθα μαρτυρούν. Ο Χριστός, ο Βούδας κ.λ.π. αποδεικνύουν. Και επειδή αρχή σοφίας φόβος Κυρίου, έπρεπε κάτι να φοβίζει το λαό. Η μετά θάνατον τιμωρία. Πιστεύω ακράδαντα στη μετά θάνατο ζωή. Μα όχι στην τιμωρία. Ο άνθρωπος ενεργεί σύμφωνα με αναπόδραστους εσωτερικούς και εξωτερικούς (ψυχικούς) νόμους και γιαυτό δεν μπορούμε να φαντασθούμε την παρουσία ενός θεού που να ανταμοίβει και να τιμωρεί.

Αυτή όμως η εκδοχή τιμωρίας είναι σωτήρια για τους αγράμματους και γενικά για κείνους που είναι ανίκανοι να ανυψωθούν πάνω από το ατομικό συμφέρο και να δράσουν πιο ανοιχτά.

Έτσι κανονίζονται οι πράξεις σύμφωνα με το θέλημα του Θεού και το φόβο της τιμωρίας.

Θάταν όμως καλύτερα αν κανονιζόταν σύμφωνα με την αντίληψη του δικαίου και το σεβασμό του καλού.

Πίστη και θέληση.

Η πίστη στον αμόρφωτο δεν είναι παρά η θέληση του μορφωμένου. Πίστης στον Άγιο βαθείά ένα πράγμα αυτοπεποίθησις.

Πρέπει να υπάρχει η θρησκεία.

Αναμφισβήτητα πρέπει.....

Σημερινή εκκλ. και διοικήσις τους. Ξύπνημα της μάζας πάνω στα ανώτερα ιδανικά.

Δεν πρέπει να αποκοιμ. να ξυπνά να κινείται να εμπνέεται από τη θρ. Μα όχι από το μοιρολατρικό πνεύμα της θρησκείας μα από την ανωτερότητα της.

Πανηγύρια-Διασκεδάσεις

Μοναστήρια-Κτήματα

Παπάδες-Χρήματα

Ω υπέροχη δύναμη, ω ακατάλυτη και παντοδύναμη, ω ολοζώντανη και θαυματοπλάστρα, συ που κρύβεσαι μέσα μου κι είσαι δική μου.

(Σε σένα πιστεύω και σε σένα προστρέχω για ν' αντλήσω Δίνε μου δύναμη κινητήρια, για να ενεργώ για ν' αποκτήσω) υπομονή γρανιτένια για να αντέχω, θέληση πανκυρίαρχη για να νικώ.

Συ που με οδηγάς με το αλάθευτο σου χέρι να ξυπνώ πάντα πρωί και μαζί με το ξύπνημα του σώματος να ζωντανεύω μέσα μου το γέλιο και την ευθυμία, την όρεξη τη θεμελιώτρα της δουλειάς, την υγεία τη χαρά, τη νίκη. Δείχνε μου το δρόμο για την τιμιότητα, στη δουλειά, στον εαυτό μου, έτσι που νάχω το θάρρος ν' αντικρίζω χωρίς φόβο και ντροπή κανένα. Κάνε με άξιο για σκέψη σκεπτική και για πράξη μετρημένη. Τα λόγια ας είναι στα χείλη μου χρυσάφι κι ας είναι για μένα το κτίσμα πιο εύκολο απ' το χάλασμα, το προχώρημα απ' την οπισθοχώρηση, η ενέργεια απ' την αμέλεια.

Και σε νοιώθω άξια για όλα αυτά γιατί ακούω μέσα μου ν' αντηχούν βροντόφωνα τα λόγια. Ξύπνα καυμένη εαυτούλη Ξύπνα. Συ είσαι υπομονή, συ η δύναμη, συ η θέληση, συ η χαρά, συ η ευτυχία, συ η ζωή. Δικό σου είναι το μέλλον με την κάθε του χαρά. Ζήσε το ζωντανά. Επιμένοντας στη διαρκή τελειοποίηση που σημαίνει τη ΝΙΚΗ.

Αρχαί Ιανουαρίου 46

οι στες πολιτικές αντιλήψεις που πρέπει να πηγάζουν από την αγάπη προς τον συνάνθρωπο, αγάπη που συνεπάγεται καλυτέρευση της πολιτείας,

Δεν μπορεί να υπάρξει ευτυχία χωρίς δυστυχίαν  
ὅπως δεν μπορεί να υπάρξει τριαντάφυλλο χωρίς  
αγκάθια.

Εκείνος που ζυγίζει την ευεργεσίαν είναι αχάριστος.

Η καλή συναναστροφή

Περιπάτουν κι' είδον φύλλον ξηρόν  
πλην χύνων οσμὴν γλυκείαν  
Μην είσαι ρόδον εὐχρουν των κήπων του είπον  
δεν είμαι ρόδον μου απεκρίθη  
πλην συνέζησα μαζί με εκείνα  
εντεύθεν έχω την ευωδίαν ην διαχύνω

Δεν πρέπει να προβαίνομεν εις καμίαν πράξιν όταν  
είμεθα οργισμένοι.

Ο Ι. Καίσαρ μόλις οργίζετο εμετρούσε από το 1  
μέχρι του 100 και έπειτα ομιλούσε.

Ο θυμός του χωριάτη ζημιὰ του πουγκιού του.

Πανσέδες.

Η ευχαρίστησις της συγνώμης είναι γλυκύτερη από  
την ηδονήν της εκδικήσεως.

Η λύπη δ' ένα αμάρτημα είμαι μεταμέλεια. Εκείνος  
που δε μετανοεί είναι σαν να μην αμάρτησε.

Η ευφυολογία είναι μια σπίθα που καίει και από  
την οποίαν πολλοί έκαυσαν τα δάκτυλά των.

Σοφά λόγια.

Εκείνος που ζει δανειζόμενος, ζη υποφέρων.

Όποιος μεθὰ βερεσιέ, μεθὰ δυο φορές.

Δεν πρέπει να δυσπιστώμε σε κανένα χωρίς αιτία,  
αλλά και σε κανένα χωρίς απόδειξη.

Δεν είναι σωστόν να ακολουθούμεν στα τυφλά την  
ιδέα κανενός αλλά ούτε και να είμεθα ισχυρογνώμονες.  
Είναι ευκολώτερον να επιβληθεί τις διά της πειθούς  
παρά διά της βίας. Η ευπροσηγορία δεν στοιχίζει  
τίποτε αλλ' αγοράζει το παν.

Οι λεπτοί τρόποι είναι αναγκαιότεροι ρης εξυπνάδας.

Πρέπει να είναι κανείς εὐθυμος μέχρι βαθμού τινός,  
σοβαρός χωρίς κατήφειαν και γενναίος χωρίς υπεροφία.

Η ψυχραιμία, η σύνεσις και η ευστάθεια είναι αγαθά  
πολύτιμα και σώζουν σε δύσκολες στιγμές.

Κρείσσον εστί σιγάν ή κρείσσονα της σιγής λέγειν.

Ο φλύαρος είναι σχεδόν πάντοτε ψεύτης.

Το να ερεθίζετε κανείς είναι αδυναμία.

Κόλυμπος της Ξένης.

Προ 250 περίπου ετών 2 γυναίκες που δεν εύρισκαν νερόν  
φεύγοντας το θανατικόν..... την ετράβησαν.....  
είπε. Α μανούλλα μου την Ξένην  
και την πικρογεννημένην.  
Δυο αδελφοί που αγαπηθήκαν.

Μαύρον

εκαρτζιλάτισεν τον  
Αντώνης του Μωυσή, ο γυιος του Γρηγόριος η Μέθη του Μαύρου  
και ο θάνατός του.

Χοίρος του Παπ.

Έξω Σταυρός.

Εμιρέ και Χριστιανός.

Ούλλον τον κόσμον πάρτε με, τζ' ούλλον γυριστε μου τον  
ποππεξοδικιόν της Εμινέ μεν πα τζ' στήσετέ με  
τωρά έχω την άδειαν πάνω τους να τανίσω  
έχω κασσάρκα δύστομα γαίμα να τα ποτίσω.  
Αχ Εμινέ καλέ μινέ τσαΐνα καθαρή καπνισμένη  
τσαΐνα των 9 γυρών και παραβουτημένη.  
Έχω χωράφια χερισσά γαίμαν να τα ποτίσω.

Μάνα τζ' αν είσαι μάνα μου ήντα φυλήν λογάσε  
Ολονυκτής που πολεμώ τζ' εσύ κόμα τζιμάσε.

Γιε μου από τες 4 μερκές ο ουρανός αστράφτει  
ο τζήρης σου εγύρεφεν τζ' επήεν τζ' ήβρεν ράφτην  
τζ' έραφεν σου την αλλαήν με τό μαρκαριτάριν.

Θέλεις

Ήθελε να αντρευτεί τζ'.....

Ομάρτη = ελπίζει (περιοχή Καρπασίας).

Όσοι νομίζουν, πως αυτοί και μόνο σκέπτονται ορθά, κι' έχουν ψυχή και γλώσσα, που άλλος δεν την έχει, αν τους ξανοίξεις βαθύτερα, θ' αποδειχτούνε κούφιοι.

Ο γονιός που έχει κακά παιδιά, γέννησε φαρμάκια για τον εαυτό του, και περίγελο για τους εχθρούς του.

Όποιος ακούει εκείνον που τον συμβουλεύει καλά κι' ωφέλιμα έχει γλυκές χαρές.

Εκείνος, ο οποίος όταν κάμει λάθος προσπαθεί να το διορθώσει και δεν μένει αλύγιστος στις γνώμες του, είναι σοφός.

Ο πόνος της ψυχής των νέων γεννά φόβους.

Η φρόνησις είναι ανώτερη από όλα.

Όσα δένδρα λυγούνε, γλυτώνουν τους κλώνους των, μα όσα δεν λυγίζουν σωριάζονται από ρίζας.

Δεν πρέπει να ορκίζεται ένας ότι θα κάμει ή όχι κάτι γιατί η γνώμη η στερινή, βγάζει την πρώτη φεύτρα.

Η αναρχία είναι από τα χειρότερα κακά, καταστρέφει πολιτείες, αναστατώνει σπίτια και, τρέπει εις φυγήν τους πολεμιστάς.

Ο οκνηρός είναι ο κακούργος του μέλλοντος.

#### Η ολεθρία επίδρασις των καρτ-ποστάλ και των κινηματογραφικών θεαμάτων

Η επίδρασις των καρτ-ποστάλ είναι ολεθρία, διότι πώς είναι δυνατόν από την επιρροήν τοιούτων εικόνων να μη επηρεασθεί κάθε ηλικία και προπάντων η διαπλασσομένη νιότης. Αλλά και τα κινηματογραφικά θεάματα! Η επί της οθόνης ζωντανή παράστασις των μάλλον ασέμνων εικόνων και ανηθικών σκηνών, τας οποίας ουδέ κατά φαντασίαν ίσως εγνώρισαν οι πλείστοι εισάγον τον δηλητήριο της ανηθικότητος και δηλητηριάζουν την διαπλασσομένην παιδικήν ηλικίαν. Και ευρίσκονται γονείς, οι οποίοι όχι μόνον επιτρέπουν, αλλά και γίνονται οδηγοί και παραλαμβάνουν τα τέκνα των δια να τα τοποθετήσουν προ της οθόνης του Κινηματογράφου δια να ιδωσι τίνες. Εικόνας δια τας οποίας έπρεπε να . Τοιουτοτρόπως γίνονται οι σφαγιασταί της τιμής και της ηθικής των τέκνων των. Διότι όλαι αι ανηθικότητες, αι φρικαλεότητες, οι φόνοι, αι ραδιουργίαι, τα ψεύδη, τα ζωντανώς αναπαραστόμενα επί της οθόνης εν νεκρική σιγή μαγνητίζουν και τας ψυχάς και έπειτα τας οδηγούν εις το να μιμηθούν και επαναλάβουν παν ότι απεκόμισαν από τοιαύτα θεάματα. Εν Αμερική, όπου οι κινηματογρά-



φοι υπεραφθονούν η εγκληματικότητα των παιδιών είναι  
μεγίστη. Εις την πόλιν Κιγκινάτους μάλιστα κατά  
τηνα στατιστικήν αύξησαν κατά 70%. Αι δε αρχαί  
εξετάσασαι τα αίτια εύρον ότι αι ρίζαι του κακού  
έγκεινται εις την επίδρασιν των κινηματογραφικών  
παραστάσεων και κυρίως εις την επίδρασιν των αστυνο-  
μικών λεγομένων έργων επί της φαντασίας των νεαρών  
εξημμένων κεφαλών των παιδιών. Προσοχή λοιπόν  
από τας ασέμνους εικόνας, από τας ανηθίκους παραστά-  
σεις, αι οποίαι υπό την απατηλήν ευχαρίστησιν  
κρύπτουν τα πλέον δηλητηριώδη διδάγματα και δημιουρ-  
γούσι πολυάριθμα θύματα της ανηθίκου αμαρτίας.

Απόσπασμα από την 8ην περί ηθικής  
και Σωφροσύνης ομιλίαν του Αρχιμ.  
+ Διονυσίου Φαραζούλη.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η ανυπομονησία χαλάει κάποτε τες δουλειές. Αλλά και η απάθεια δεν κάνει δουλειές.

Μία δυσάρεστη αλήθεια είναι καλύτερη από μίαν ευχάριστην κολακείαν.

Καταπίπτει ο αλτρουϊσμός όταν δέχεται κανείς συγχαρητήρια· πραγματικός αλτρουϊστής είναι το δελφίνι, που παίρνει τον πνιγόμενον άνθρωπον εις την ράχιν του και, άμα τον εξασφαλίζει εις την παραλίαν, βουτά στα νερά και χάνεται.

Ηρώτησεν ο Θεός ένα παπουτσή τι ατελείας φρονεί ότι έχει ο άνθρωπος και ο παπουτσή απεκρίθη: "δυσο πόδια που τούδωσες, μεγαλοδύναμη τα βρίσκω πολύ ολίγα".

#### Χρόνου φείδου

- |  |  |
|--|--|
| 1 Όσοι τον καιρόν ξοδεύουν<br>και το μέλλον δεν μετρούν,<br>στα χαμένα τον γυρεύουν<br>σαν και πρώτα να τον βρουν. | 2 Επειδή φτερά βαστάει,<br>φεύγει, τρέχει σα νερό,<br>κι' όποιος δεν τον<br>κυνηγάει,<br>χάνει πάντα τον τορό=<br>τα ίχνη. |
|--|--|

Μη αναβάλλεις δι' αύριον  
ότι μπορείς να κάμεις σήμερα.

#### Το σταμνί της ζωής

- |   |  |
|---|--|
| 1 Όποιος θέλει να γεμίσει<br>της ζωής του το σταμνί<br>απ' της ευτυχίας την βρύση<br>πρέπει νάχ' υπομονή.               | 3 Κι' όταν το γεμίσει ακόμα,<br>τρόμος πως θα το κρατεί<br>γιατί του σταμνιού το στόμα<br>είν' απίστευτα πλατύ.        |
| 2 Γιατί η βρύση μόλις στάζει<br>κι' ο μονάχος της κρουνοός<br>είν' ανάστροφος και φράζει,<br>κι' είναι απίστευτα στενό. | 4 Κι' έτσι, πριν να το<br>προφτάσει,<br>μόλις γείρει το σταμνί,<br>όλο μονομιιάς θ' αδειάσει<br>ως τη στάλα τη στερνή. |

Πάντα προδίδεται η ψυχή εκείνων που μελετούν κακά.

Φίλος μονάχα με τα λόγια δεν αξίζει.

Η Ελπίδα είναι η μεγάλη πλανεύτρα, η οποία γεννά πόθους ανόητους και ξεγελά πολλούς χωρίς να το καταλάβει κανένας.

14  
Από τη στιγμή που ένας κριτής μου θα μου πει ότι ένα μου ποίημα είναι θαυμάσιο και δεν θυμίζει τίποτα προηγούμενο αμέσως θα υποφιασθώ ή ότι εγώ δεν αξίζω ή ότι ο κριτής μου δεν αξίζει.

Κ. Παλαμάς

Ο Χριστιανισμός κατέστρεψε αυτοκράτορας, αλλ' έσωσε λαούς.

Μυσσέ.  
Η μόδα είναι τύρραννος από τον οποίον τίποτε δεν μας ελευθερώνει. Πρέπει να συμβιβασώμεθα με τις ιδιοτροπίες της. Αλλ' όσον και αν αναγκάζεται να υπακούει τους τρελλούς της νόμους, ο φρόνιμος ποτέ δεν θα είναι ο πρώτος εις το να τους ακολουθήσει ούτε ο τελευταίος εις το να τους αρνηθεί.

Πασκάλ.

Επί Ιουστινιανού η Α. Σοφία είχε χιλίους κληρικούς. Η Νεαρά του Ηρακλείου βασιλεύοντος τον Η' αιώνα ορίζει. Πρεσβυτέρους 80, Διακόνους 150, Διακονίσσας 40, υποδιακόνους 70, Αναγνώστας 160, Ψάλτους 25, Θυρωρούς 75 - ήτοι εν όλω 600. Ο αριθμός ηλαττώνετο κατά τα τελευταία έτη της Β. Αυτοκρατορίας ότι τα εισοδήματα του Ναού μόλις επήρκουν διά την φωταφία.

Παρηγορού με τον λογισμόν ότι όλων ημών η ζωή δεν είναι άλλο πλην ποτήριον συγκερασμένον από λυπηρά και χαρμόσυνα και η σύγκρασις αυτή είναι έργον της Θείας Προνοίας, διά να μη αηδιάζωμεν από το μέλι των χαρμοσύνων, μηδέ να αγανακτώμεν από την πικρίαν των λυπηρών, αλλά να κρατώμεθα πάντοτε εις το μέσον, το οποίον διακρίνει τους αληθείς άνδρας από τους κοινούς ανθρώπους.

Το πρώτον έργον του θέλοντος να πείση, είναι να λαλεί σαφείς, ήγουν εις τρόπον ώστε να καταλαμβάνει από εκείνους προς τους οποίους λαλεί.

Η αρετή είναι πράγμα εθιστόν, και αποκτάται, ως όλα τα αποκτώμενα, από μακράν συνήθειαν, ήτις καταντά εις έξιν και σχεδόν εις δευτέραν φύσιν. Το ήθος τούτο πρέπει να αρχίσει από νηπιακήν ηλικίαν. Καθώς, όστις συνηθίσει παιδιόθεν τον βρωμισμένον ταμβάκον κρίνει την στέρησίν του μεγάλην δυστυχίαν, απaráλακτα και όστις συνηθίσει από μικρού να χαίρει εις τα δίκαια και να αγανακτεί εις τα άδικα, την αυτήν έξιν και συνήθειαν να έχει και όταν φθάσει εις ανδρικήν ηλικίαν.

Απλούστατα ο ένας ζει πιο πολύ, πιο έντονα, πιο πλατειά  
πιο θεϊκά (αν το δέχεσαι) μια κατάσταση της οποίας ο άλλος  
αδράχνει μόνο ελάχιστες πτυχές. Όμως ζουν κι οι δυο.  
Ζουν αληθινά, ζωντανά, σκληρά και χαίρονται ο καθένας  
με το δικό του τρόπο.

Να γιατί δε νοιάζομαι αν τη γη αυτή τη ζουν Τούρκοι για  
Έλληνες Εβραίοι για

Εκείνο πώχει αξία είναι να τη ζουν αυτοί που την ποτίζουν  
με τον ιδρώτα τους και να περπατούν πάνω της ελεύθεροι,  
διαφεντευτές της, κυρίαρχοί της. Ν! αναπνέουν περήφανοι  
τον αέρα της που νάναι αέρας δροσιάς, ομορφιάς, λεβεντοσύνης,  
όχι πνίχτης.)

Ίσως να σου φανεί σαν κατάρα που κανένας δε στέριωσε  
ποτέ σε κείνη τη γη που κάτω από τέτοιες συνθήκες κι εμείς  
πατήσαμε.

Κι είναι και μεγάλες μάλιστα.

Ως αδάμας λάμπουν υπό τας ακτίνας του ηλίου. Μας εστηρίξατε  
εις στιγμές κλονισμού και μας εμψυχώσατε.